

SADRŽAJ

SKRAĆENICE	15
PREDGOVOR	17

DEO I POJMOVNI APARAT I OSNOVI PRAVA OSIGURANJA

Glava I	
POJAM OSIGURANJA	21
1. Uvodne teze o institutu osiguranja	21
2. Multidisciplinarni karakter osiguranja	22
3. Ugovorne strane i druga lica u vezi sa ugovorom o osiguranju	24
3.1. Osiguravač	24
3.2. Osiguranik	25
3.3. Ugovarač osiguranja	25
3.4. Korisnik osiguranja i ostala lica	26
Glava II	
NAUČNO UTEMELJENJE PRAVA OSIGURANJA	28
1. Razlikovanje prava osiguranja kao grane prava i pravne nauke	28
2. Predmet i metod prava osiguranja kao grane pravne nauke	29
3. Načela	30
3.1. Načelo savesnosti i poštenja	30
3.2. Načelo obeštećenja	31
3.3. Načelo ograničene i usmerene slobode ugovaranja	32
3.4. Načelo pojačane zaštite slabije strane	33
4. Sistematika i mesto u pravnom sistemu	34
5. Razvoj prava osiguranja u dvadesetom veku i nastanak posebnog prava osiguranja	38
Glava III	
IZVORI PRAVA	40
1. Izvori statusnog prava osiguranja	40
1.1. Uopšteno	40
1.2. O obavezi implementacije standarda održivog poslovanja	41
2. Izvori ugovornog prava osiguranja	43
3. Opšti i posebni uslovi osiguranja	46

4. Poslovni običaji i uzanse	48
5. Sudska i arbitražna praksa	48
6. Pravo osiguranja Evropske unije	49
6.1. Prva generacija direktiva	50
6.2. Druga generacija direktiva	51
6.3. Treća generacija direktiva	52
6.4. Solvency II	53
6.5. Direktiva o distribuciji osiguranja	54
6.6. Ugovorno pravo osiguranja EU	57
7. Poslovna etika u osiguranju	58
Glava IV	
POJMOVI U OSIGURANJU	61
1. Rizik	61
1.1. Pojam i vrste rizika	61
1.2. Osigurljivost rizika	62
1.3. Prijavljivanje okolnosti od značaja za ocenu rizika	65
1.4. Obaveštavanje osiguravača o promenama rizika u toku trajanja ugovora o osiguranju	67
1.4.1. Smanjenje rizika	67
1.4.2. Povećanje rizika	68
2. Premija osiguranja	69
2.1. Pojam i elementi	69
2.2. Ko je dužnik premije i kada dospeva na naplatu?	71
2.3. Posledice neplaćanja premije	73
3. Osigurani slučaj	74
3.1. Pojam	74
3.2. Obaveze osiguranika u vezi sa preduzimanjem mera prevencije i mera spasavanja	75
3.3. Prijava osiguranog slučaja	77
4. Osigurana suma	79
4.1. Pojam	79
4.2. Obaveza osiguravača da izvrši ugovorenu prestaciju	81
Glava V	
KLASIFIKACIJE OSIGURANJA	85
1. Prema načinu podele rizika	85
2. Prema predmetu osiguranja: osiguranje imovine i osiguranje lica	87
3. Prema prirodi prestacije osiguravača: odštetna i svotna osiguranja	89
4. Prema prirodi rizika i svojstvu osiguranika: potrošačka i komercijalna osiguranja	91

5. Prema načinu nastanka – dobrovoljna i obavezna osiguranja	92
6. Prema broju predmeta obuhvaćenih ugovorom o osiguranju – individualna i kolektivna osiguranja.	94
7. Prema načinu formiranja zajednice rizika – uzajamna i premijska osiguranja	96

DEO II OSNOVI KOMPANIJSKOG I PRAVA NADZORA U OSIGURANJU

Glava I

DRUŠTVA ZA OSIGURANJE KAO POSEBAN TIP

AKCIONARSKIH DRUŠTAVA.	101
1. Zahtev za izdavanje dozvole	102
2. Izdavanje dozvole	104
3. Organi akcionarskog društva za osiguranje	105
3.1. Skupština.	105
3.2. Nadzorni odbor	106
3.3. Izvršni odbor	107
4. Osiguravači u svetu održivog poslovanja.	109
4.1. Pojam ESG standarda	109
4.2. Uloga osiguravača u procesu verifikacije održivog poslovanja . . .	111
5. Stečaj i likvidacija društava za osiguranje	113
5.1. Stečaj društva za osiguranje zbog oduzimanja dozvole za rad . . .	114
5.2. Sprovođenje stečajnog postupka nad društvom za osiguranje . . .	115

Glava II

ODRŽIVI NADZOR NAD OBAVLJANJEM

DELATNOSTI OSIGURANJA	118
1. Uopšteno.	118
2. Subjekti nadzora	118
3. Mere nadzora	120

DEO III DISTRIBUCIJA OSIGURANJA

Glava I

DISTRIBUTIVNI SISTEM USLUGA OSIGURANJA.	127
1. Pojam distribucije u osiguranju.	127
2. Razgraničenje posredovanja i zastupanja u osiguranju	128
3. Posredovanje u osiguranju	130
3.1. Stručna osposobljenost i moralni integritet posrednika i zastupnika – uslov pristupanja profesiji	131

3.2. Ugovorna pitanja posredovanja	132
3.3. Ko plaća proviziju posredniku?	133
3.4. Dužnost posrednika da savetuje klijenta	134
3.5. Upravljanje sukobima interesa i zaštita potrošača	134
4. Zastupanje u osiguranju	135
4.1. Statusna pitanja	135
4.2. Fizička lica zastupnici u osiguranju	136
4.3. Posredovanje i zastupanje kao sporedna delatnost	137
4.4. Ugovorna pitanja	138
4.5. Obaveza informisanja	139
4.6. Odgovornost zastupnika	139

DEO IV

OSNOVI UGOVORNOG PRAVA OSIGURANJA

Glava I

ZAKLJUČENJE UGOVORA	143
1. Ponuda	143
2. Posebno o predugovornom informisanju kao instrumentu posebnog pravnog režima osiguranja	144
3. Prihvatanje ponude i momenat zaključenja ugovora	147
4. Izdavanje i predaja polise	148
4.1. Polisa osiguranja	148
4.2. Bitni elementi polise	148
4.3. Svojstva polise	150
5. Osiguranje za tuđ račun	151
6. Osobine ugovora o osiguranju	154
7. Tumačenje ugovora	158

Glava II

TRAJANJE OSIGURANJA	161
1. Ugovori zaključeni na neodređeno vreme – višegodišnja i dugoročna osiguranja	161
1.1. Distinkcija između osiguranja imovine i osiguranja lica	161
1.2. Pravni režim višegodišnjih ugovora u osiguranju imovine	162
2. Ugovori zaključeni na određeno vreme	163
3. Prestanak osiguranja	164
3.1. Ništavost ugovora o osiguranju	164
3.2. Raskid ugovora o osiguranju	166
4. Zastarelost	167
5. Prestanak ugovora o osiguranju usled otvaranja stečajnog postupka	170

6. Prestanak ugovora usled propasti osiguranog predmeta.....	171
Glava III	
ZAŠTITA PRAVA IZ OSIGURANJA.....	174
1. Sudska aleatornost i ugovor o osiguranju	174
2. Pravo na alternativno rešavanje sporova iz osiguranja	175
3. Postojeći načini alternativnog rešavanja sporova iz osiguranja	176
3.1. Prigovor na rad davalaca usluga osiguranja.....	176
3.1.1. Pravo na prigovor.....	176
3.1.2. Odlučivanje davaoca usluga o prigovoru.....	178
3.1.3. Postupanje NBS po prigovoru	179
3.2. Posredovanje u rešavanju sporova (medijacija).....	181
4. Sudsko rešavanje sporova iz osiguranja	183

DEO V OSNOVI OSIGURANJA IMOVINE

Glava I	
OPŠTA PRAVILA ZA OSIGURANJE IMOVINE.....	187
1. Podela na osiguranje stvari i osiguranje od odgovornosti	187
2. Načelo obeštećenja	188
3. Interes osiguranja.....	189
4. Naknada iz osiguranja	191
4.1. Osiguranje na tržišnu i osiguranje na upotrebnu vrednost.	194
4.2. Osiguranje na taksiranu (ugovorenu) vrednost	195
4.3. Osiguranje nove vrednosti.....	195
4.4. Totalna i delimična šteta.....	196
Glava II	
ODNOS VREDNOSTI STVARI I SUME OSIGURANJA	198
1. Nadosiguranje	198
2. Dvostruko i višestruko osiguranje	200
3. Podosiguranje.....	202
Glava III	
PRENOS UGOVORA O OSIGURANJU	205
Glava IV	
KOORDINACIJA PRAVA IZ OSIGURANJA	
I PRAVA NA NAKNADU ŠTETE	207
1. Teorijsko opravdanje.....	207
2. Da li je (zabrana) kumulacije prava univerzalni princip?.....	207
3. Modaliteti ostvarenja principa (zabrane) kumuliranja	209

Glava V	
SUBROGACIJA – PRINCIP IMOVINSKIH OSIGURANJA	211
1. Zakonski karakter	211
2. Uslovi za subrogaciju	211
3. Dejstva subrogacije	212
Glava VI	
OSIGURANJE OD GRAĐANSKE ODGOVORNOSTI	214
1. Pojam i značaj	214
2. Odnos osiguranja i odgovornosti	215
3. Ciljna funkcija	216
4. Specifičnosti rizika osiguranja od građanske odgovornosti	217
Glava VII	
PRAVNI ODNOSI IZMEĐU OSIGURAVAČA I OSIGURANIKA	
U OSIGURANJU OD ODGOVORNOSTI	220
1. EKonomska zaštita od odgovornosti	220
2. Pravna zaštita od odgovornosti	220
2.1. Klauzule o prepuštanju vođenja postupka osiguravaču	221
2.2. Klauzula o zabrani poravnjanja	223
2.3. Klauzula o zabrani priznanja odgovornosti	223
Glava VIII	
OSIGURANI SLUČAJ	226
1. Teškoće oko određivanja osiguranog slučaja	226
2. Štetni događaj kao osigurani slučaj	226
3. Podizanje odštetnog zahteva kao osigurani slučaj	227
Glava IX	
TREĆE LICE I DIREKTNA TUŽBA	230
1. Položaj trećeg lica u osiguranju od odgovornosti	230
2. Pojam i pogodnosti direktne tužbe	230
3. Vršenje prava na direktnu tužbu – autonomija direktne tužbe	232
4. Prigovori koji se mogu istaći oštećenom licu	233
Glava X	
OBAVEZNO OSIGURANJE OD ODGOVORNOSTI	
VLASNIKA MOTORNIH VOZILA	237
1. Pojam i pogodnosti	237
2. Ko ima obavezu da zaključi ugovor o osiguranju?	237
3. Pojam upotrebe motornog vozila	239
4. Čija odgovornost je pokrivena obaveznim osiguranjem?	241
5. Lica koja imaju pravo na naknadu štete – treća (oštećena) lica	244
6. Štete pokrivena osiguranjem	247

7. Gubitak prava iz osiguranja	249
8. Regres osiguravača	250
9. Suma osiguranja.	252
10. Prijava osiguranog slučaja – evropski izveštaj o saobraćajnoj nezgodi	253
11. Direktan zahtev oštećenog protiv osiguravača i direktna tužba.	254
12. Garantni fond.	256
13. (Međunarodna) zelena karta osiguranja	258
13.1. Nastanak međunarodne karte osiguranja.	258
13.2. Funkcionisanje sistema	259
13.3. Zahtev za naknadu štete od inostranog vozila	261
13.4. Registarska oznaka kao dokaz osiguranja	262

DEO VI OSNOVI OSIGURANJA LICA

Glava I

OPŠTA PRAVILA O OSIGURANJU LICA	269
1. Pojam.	269
2. Karakteristike	270
3. Funkcije osiguranja lica	271

Glava II

OSIGURANJE ŽIVOTA	273
1. Definicija i značaj	273
2. Lica kod ugovora o osiguranju života	274
3. Vrste osiguranja života	275
3.1. Osiguranje za slučaj smrti	275
3.2. Osiguranje za slučaj doživljenja.	276
3.3. Mešovito osiguranje	277
3.4. Rentna osiguranja	278

Glava III

OBAVEZE UGOVORNIH STRANA.	280
1. Obaveze ugovarača osiguranja.	280
1.1. Prijavljivanje okolnosti od značaja za ocenu rizika u trenutku zaključenja ugovora i tokom njegovog trajanja.	280
1.2. Plaćanje premije.	282
1.3. Obaveze nakon nastanka osiguranog slučaja	283
2. Obaveze osiguravača.	284
2.1. Obaveza informisanja ugovarača osiguranja.	284
2.2. Obaveze u vezi sa polisom osiguranja	284

2.3. Obaveza isplate osigurane sume	285
3. Isključenja iz osiguranja	285
Glava IV	
OSIGURANJE ŽIVOTA U KORIST TREĆIH LICA	288
1. Imenovanje korisnika	288
2. Prihvatanje koristi	289
3. Opoziv korisnika	290
Glava V	
PRAVA IZ MATEMATIČKE REZERVE	292
1. Šta je matematička rezerva?	292
2. Otkup	293
3. Redukcija osigurane sume	294
4. Zalaganje polise	295
5. Predujam (avans)	296
Glava VI	
OSIGURANJE OD POSLEDICA NESREĆNOG SLUČAJA	299
1. Definicija i društveno-ekonomska uloga	299
2. Vrste osiguranja od posledica nezgode i razlike u odnosu na životno osiguranje	300
3. Zaključenje ugovora i obaveze ugovornih strana	301
Glava VII	
POJAM NESREĆNOG SLUČAJA I PRESTACIJE OSIGURAVAČA	304
1. Pokušaj definisanja	304
2. Posledice nesrećnog slučaja	306
2.1. Smrt i isplata ugovorene osigurane sume	306
2.2. Invaliditet i isplata ugovorene osigurane sume	307
2.3. Prolazna nesposobnost za rad i isplata dnevnih naknada	308
2.4. Troškovi lečenja	310
3. Utvrđivanje korisnika osiguranja	311
4. Kumulacija osigurane sume i naknade štete	312
5. Obavezno osiguranje putnika u javnom saobraćaju od posledica nesrećnog slučaja	313
Glava VIII	
DOBROVOLJNO ZDRAVSTVENO OSIGURANJE	316
1. Pojam i značaj	316
2. Bolest kao osigurani rizik	316
3. Ugovor o dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju	318
4. Kriterijumi podele i vrste dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja	319

6. Pogled na srpski regulatorni okvir dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja.	323
7. Zaključno o perspektivama proizvoda privatnog zdravstvenog osiguranja u Srbiji	324
ZAKONI I PODZAKONSKI AKTI	327
ODABRANA LITERATURA	329